

Gál Csaba ny. mk. ezredes:

NEMZETKÖZI KATONAI ÉS HADITECHNIKAI SZEMLE

AZ ELSŐ OROSZ Sz–300-AS RAKÉTÁK MEGÉRKEZTEK IRÁNBA?

Április elején Irán egyik Kaszpi-tengeri kikötővárosában felvételek készültek arról, hogy civil szállító járműveken feltehetően az orosz Sz–300 légvédelmi rakétarendszer elemeit szállították.¹ Orosz és iráni források később megerősítették, hogy a rakétarendszer részeinek a leszállítása valóban megkezdődött. Irán a légvédelmi rendszert még 2007-ben megrendelte, de leszállítását az Iránt sújtó ENSZ-szankciók miatt 2010-ben felfüggesztették. Az 2015 nyarán Iránnal megkötött nemzetközi nukleáris megállapodást követően Oroszország jóváhagyta a légvédelmi rakétarendszer eladását a perzsa országnak. Orosz sajtóforrások szerint az orosz fegyveres erőknél 2014-ben rendszeresített Sz–300V4 változat hatótávolsága 400 km, a rakéta ötszörös hangsebességgel repül, és képes a jelenleg rendszerben lévő összes közepes hatótávolságú ballisztikus rakéta megsemmisítésére.

IRÁNI DÍSZSZEMLÉN AZ Sz–300 LÉGVÉDELMI RAKÉTARENDSZER EGYES ELEMEI

Április 17-én Teheránban a hadseregnapi díszszemlén a felvonultatott technikai eszközök között látható volt az Sz–300PMU1/2 légvédelmi rakétarendszer felderítőradarja.² Elemzők szerint azonban egyelőre semmi nem utal arra, hogy Irán már rendelkezik hadra fogható indítóberendezéssel. A 64N6 típusjelzésű radarrendszer elemeit eredetileg félpótkocsira szerelve egy MAZ–7410 típusú nyerges vontatóhoz csatolják, a díszszemlén azonban a rendszer elemei három részre bontva és a kereskedelembe kapható járműveken szállítva voltak láthatóak. A díszszemlén a rakétarendszerhez tartozó mobil kommunikációs teleszkópos antennaárbóc kabinnal és egy Avtobaza–M típusú, elektronikus hírszerzést végző mobil eszköz is látható volt. Ez utóbbi hatékonyan támogathatja az Sz–300 rendszer tevékenységét, mivel a repülőgépek által kibocsátott elektromágneses sugárzást 400 km távolságig képes észlelni. Az iráni védelmi miniszter május 10-én hivatalosan bejelentette, hogy országa immár rendelkezik Sz–300 típusú légvédelmi rendszerrel. Elmondta azt is, hogy az iráni hadiipar még 2016-ban megkezdi a hazai fejlesztésű Bavar–373 légvédelmi rakétarendszer³ gyártását.⁴

¹ http://defense-update.com/20160411_s300_iran.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

² <http://www.janes.com/article/60093/iran-parades-s-300-components> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

³ Az orosz Sz–300 légvédelmi rakétarendszer alapján/mintájára fejlesztették. <http://theiranproject.com/blog/tag/iran-bavar-373-missile/> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 15.)

⁴ http://www.spacedaily.com/reports/Iran_equipped_with_Russian_missile_system_defence_minister_999.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

FINNORSZÁG ESETLEGES NATO-CSATLAKOZÁSA KOMOLY VÁLSÁGHELYZETET EREDMÉNYEZNE A FINN–OROSZ VISZONYBAN

Egy a finn kormány számára készített szakértői jelentés szerint Finnország NATO-csatlakozása meghatározhatatlan időtartamra „komoly válsághelyzetet” eredményezne a szomszédos Oroszországgal fenntartott kapcsolatokban.⁵ A jelentés elkészítését Juha Sipilä miniszterelnök rendelte el a Balti-tengeren tapasztalt fokozott orosz katonai aktivitás, illetve az ukrajnai válságban játszott orosz szerep miatt. A jelentés szerint Finnországnak és Svédországnak közösen kellene arról dönteniük, hogy akarnak-e csatlakozni a NATO-hoz. Ha Finnország egyedül csatlakozna, akkor stratégiaileg nagyon hátrányos helyzetbe kerülne, mert területileg nem lenne kapcsolata egyetlen NATO-tagállammal sem. Ha viszont csak Svédország csatlakozna, Finnország akkor is a jelenleginél nehezebb és veszélyeztetettebb helyzetbe kerülne. A NATO nyitott az esetleges finn csatlakozásra, de Helsinki eddig vonakodott, megelégedett a szoros együttműködéssel. Szergej Lavrov orosz külügyminiszter egy svéd lapnak adott interjúban megjegyezte, hogy Svédország NATO-csatlakozása esetén országa nem késne a reagálással, hanem természetesen megtenné a szükséges – nem részletezett – katonai lépéseket. A finn miniszterelnök szerint kormánya kész arra, hogy szükség esetén NATO-tagságért folyamodjon, de Svédországgal megállapodtak, hogy nem tesznek egymás számára váratlan lépést.

HAMAROSAN KEZDŐDIK A LECLERC HARCKOCSIK FELÚJÍTÁSA

A francia Nexter Systems vállalat 2015-ben 300 millió EUR értékű szerződés keretében vállalta 200 Leclerc harckocsi és a Leclerc bázisán gyártott 18 páncélozott harckocsimentő felújítását.⁶ Az első két harckocsi felújítását 2018-ban fejezik be, majd csapatpróbák után 2020 és 2028 között elvégzik a többi 198-nak a felújítását is. Igény esetén a felújítási program folytatódnak, hiszen 2007-ig a francia haderő összesen 406 ilyen harckocsit kapott. A felújítás során a harckocsi korszerűbb elektronikai berendezéseket kap, köztük a Contact harcászati rádiórendszert, valamint a Scorpion információs és vezetési rendszert a megfelelő kijelzőkkel. Ez utóbbi rendszert beépítik a francia haderő meglévő és leendő páncélozott harcjárműveibe is. A felújítás alkalmával javítják a tüzérő hatékonyságát, a harckocsi mobilitását és túlélőképességét. Ez utóbbi érdekében lehetőség lesz különböző kiegészítő eszközök felszerelésére, például az aknák és a rögtönzött robbanóeszközök vagy a páncéltörő rakéták ellen. Lehetőség lesz rádióaktiválású robbanóeszközöket zavaró berendezés alkalmazására is. A harckocsi simacsövű 120 mm-es ágyújához új löszert fejlesztenek, melynek fenékgyújtójával állítható lesz, hogy a robbanás a becsapódáskor, késleltetve, vagy még a levegőben következzen be. Ezt a löszertípust városi harcban, illetve felkelők elleni műveletek során tervezik alkalmazni.

TÖRÖK KATONAI BÁZIS NYÍLT KATARBAN

Április végén a török és a katari védelmi miniszterek Dohában megállapodást írtak alá arról, hogy a két ország közös katonai bázist létesít Katarban.⁷ A dandárszintű katonai bázis

⁵ <http://www.defensenews.com/story/defense/international/europe/2016/04/30/finland-risks-serious-crisis-russia-if-joins-nato-experts-warn/83745742/> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

⁶ <http://www.janes.com/article/59885/french-army-leclerc-upgrade-gets-under-way> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

⁷ <http://www.janes.com/article/59903/turkey-opens-military-base-in-qatar> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

parancsnoka egy török dandártábornok lesz. A két ország katonai együttműködése jelentős, főként a hadiipar területén. A közös katonai bázis létrehozására a „közös ellenségek” elleni harc keretében került sor egy 2014-ben aláírt megállapodás részeként. A megállapodást a felek a térség növekvő instabilitása és az amerikai érdekek érezhető gyengülése miatt tartották szükségesnek. Mindkét fél támogatja az egyiptomi Muzulmán Testvériséget és a Bassár el-Aszad rezsimje ellen Szíriában harcolókat, valamint aggódik Irán térségbeli befolyásának az erősödése miatt, és elítéli az orosz beavatkozást Szíriában. A katonai bázison a szárazföldi erőktől 3000 fő fog állomásozni, emellett a légierő és a haditengerészet, valamint természetesen a katonai kiképzők és a különleges műveleti erők is képviseltetik magukat. A „többrendeltetésű” bázis elsődleges feladata a közös kiképzés és gyakorlatok végrehajtása. Április végén mintegy 100 török katona állomásozott Katarban, ők a helyi fegyveres erők kiképzésével foglalkoztak. Egyelőre nem ismeretes, hogy a közös katonai bázist mikor töltik fel a tervezett létszámmal. A 2014-ben kötött megállapodásnak az is része, hogy Katar is létrehozhat katonai bázist Törökországban.⁸

AZ AMERIKAI KONGRESSZUS MEGDUPLÁZTA A BESZERZENDŐ OROSZ RAKÉTAHAJTÓMŰVEK SZÁMÁT

Az amerikai Kongresszus illetékes bizottsága április végén megszavazta, hogy az Amerikai Egyesült Államok megduplázza a beszerzésre tervezett RD-180 típusú orosz rakétahajtóművek számát.⁹ Tette ezt annak ellenére, hogy korábban célul tűzte ki az orosz technológiától való függés csökkentését a hordozórakéták terén. A hajtóművet a Lockheed Martin és a Boeing vállalatok közös cége, a United Launch Alliance által gyártott Atlas V hordozórakéta első fokozatába építik be. Az Atlas V rakétákkal nemzetbiztonsági szempontból fontos műholdakat juttatnak Föld körüli pályára. A Kongresszus 2014-ben fogadott el törvényt arról, hogy fokozatosan csökkenteni kell a függést az orosz rakétahajtóműtől. A legutóbbi kongresszusi szavazásban a döntés ellen szavazók egyik fő érve az volt, hogy a 18 hajtómű megvásárlásával az Amerikai Egyesült Államok 540 millió USD összeggel járul hozzá az orosz haderő korszerűsítéséhez. A döntés megszavazói viszont azzal érveltek, hogy Amerika számára továbbra is biztosítani kell a hozzáférést a világuűrhez.

MÁR INDIÁNAK IS VAN SAJÁT MŰHOLDAS NAVIGÁCIÓS RENDSZERE

Indiában április 28-án Föld körüli pályára állították a saját műholdas navigációs rendszer hetedik műholdját, és ezzel az indiai regionális műholdas navigációs rendszer (IRNSS¹⁰) egy-két hónapon belül működőképes lehet.¹¹ Az amerikai GPS és az orosz GLONASSZ rendszerektől eltérően – amelyek globális jellegűek – az indiai rendszer csak India területén, illetve az ország körül mintegy 1500 km² területen segíti a tájékozódást. Ezzel a képesség-

⁸ <http://www.reuters.com/article/us-qatar-turkey-military-idUSKBN0TZ17V20151216> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

⁹ http://www.spacedaily.com/reports/US_Congress_Committee_votes_to_double_Russian_rocket_engine_procurement_999.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

¹⁰ Indian Regional Navigation Satellite System.

¹¹ http://www.gpsdaily.com/reports/India_gets_homegrown_satellite_navigation_system_999.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

gel az indiai rendszer a Dél-ázsiai Regionális Együttműködési Társulás (SAARC)¹² egyes országaiban is – részlegesen – használható lesz. Az IRNSS műholdjai az év végéig foglalják el végleges pozícióikat a Föld körül. A rendszer műholdjait a megbízható PSLV–XL¹³ típusú rakétával juttatták Föld körüli pályára.

IRÁN SZERINT AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK CSAK PAPIRON SZÜNTETTE MEG A SZANKCIÓKAT

Irán legfőbb vezetője, Ali Hamenei ajatollah azzal vádolta az Amerikai Egyesült Államokat, hogy a megkötött nukleáris megállapodás ellenére akadályozza a nem amerikai bankokat abban, hogy Iránnal pénzügyekben együttműködjenek.¹⁴ Egyes európai bankárok attól félnek, hogy ha együttműködnek iráni bankokkal, akkor megbüntethetik amerikai érdekeltségeiket, vagy akár bírósági eljárást is indíthatnak ellenük. Hasszán Roháni iráni elnök azt is sérelmezte, hogy az amerikai Legfelsőbb Bíróság ítélete alapján a befagyasztott iráni követelésekből nemrég kétmilliárd dollárt tettek szabaddá terroristáadások amerikai áldozatai számára. Amerikai tisztviselők szerint Teherán okolható a Bejrútban 1983-ban egy amerikai tengerészgyalogsági laktanya és 1996-ban Szaúd-Arábiában az amerikaiak által lakott Kobar-torony ellen elkövetett bombatámadásokért. Bár a nukleáris megállapodást követően az iráni atomfegyver fejlesztésével kapcsolatos szankciókat valóban megszüntették, a ballisztikus rakéták fejlesztése miatt bevezetett amerikai szankciók továbbra is érvényben vannak.

MEGDUPLÁZZÁK A TARACKOK LŐTÁVOLSÁGÁT?

Az amerikai Picatinny Arsenal¹⁵ mérnökei azon dolgoznak, hogy a 155 mm-es M777A2 típusú vontatott tarack bázisán létrehozzák annak egy hosszabb, átalakított változatát, amelynek lőtávolsága a jelenleginek a kétszerese.¹⁶ A munkálatok a „Megnövelt lőtávolságú csöves tüzérség” (ERCA¹⁷) elnevezésű program keretében folynak. A tervek szerint megnövelik a tarack csövének hosszát 1,8 méterrel, XM1113 típusú rakéta-póthajtású lövedéket és XM654 hajtótöltetet használnak, valamint automatikus töltőberendezést és új tűzvezető rendszert is beépítenek. Ezek az átalakítások mintegy 450 kilogrammal megnövelik a tarack tömegét. Jelenleg vontatási kísérletek folynak egy makettel, pontosabban egy M777A2 tarackkal, amelyre a megfelelő helyekre felerősítettek annyi tömeget, hogy össztömege megegyezzen a majd elkészült, megnövelt lőtávolságú (ER¹⁸) M777ER tarackéval. Az M777 tarack lőtávolsága 30 km, de az összes módosítás elvégzése után várhatóan 70 km lesz.

¹² South Asian Association for Regional Cooperation. Az 1985-ben alapított szervezet tagországai: Afganisztán, Banglades, Bhután, India, a Maldív-szigetek, Nepál, Pakisztán és Sri Lanka. <http://www.mapsofworld.com/saarc-member-countries.htm> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

¹³ Polar Satellite Launch Vehicle. A rakéta család különböző változataival egymás után 35 sikeres indítást hajtottak végre, és 19 ország több mint 40 műholdját juttatták ki a világűrbe. <http://www.isro.gov.in/launchers/pslv> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

¹⁴ http://www.spacedaily.com/reports/Irans_Khamenei_says_US_lifted_sanctions_only_on_paper_999.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 01.)

¹⁵ Az amerikai haderő lövegeket, löszereket és a hozzájuk tartozó eszközöket fejlesztő központja. <http://www.pica.army.mil/Picatinny/about/default.aspx> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

¹⁶ http://defense-update.com/20160329_m777er.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

¹⁷ Extended Range Cannon Artillery.

¹⁸ Extended Range.

OROSZ REPÜLŐGÉP-HORDOZÓ ÉRKEZIK A FÖLDKÖZI-TENGERRE

Az orosz haditengerészet vezetése azt tervezi, hogy 2016 nyarán a honi kikötőjéből, Murmanszkból a Földközi-tengerre vezényli az egyetlen repülőgép-hordozóját, az Admiral Kuznyecovot, hogy vezesse az ott tartózkodó orosz flottillát.¹⁹ Az orosz haditengerészet állandó jelenléte 2013-ban kezdődött a Földközi-tengeren, és legalább 10 hajóegységet jelent, melyeket az Északi és a Fekete-tengeri Flották állományából vezényelnek oda. Az Admiral Kuznyecov már 34 éve van rendszerben, de a tervezett korszerűsítést és a repülőgép-cserét (Szu-33 helyett MiG-29K) még nem sikerült végrehajtani. A hajó 2015 nyarán három hónapot töltött szárazdokkban, és ez idő alatt átfestették a hajótestet, kijavították a fedélzeti elektromos berendezések meghibásodásait, illetve végrehajtották a hajó általános szervizelését. További munkálatokat végeztek rajta a murmanszki kikötőben, de nagyobb átalakítás nem volt köztük. Korábban azt tervezték, hogy 2012-ben egy – öt évig tartó – korszerűsítésnek vetik alá, melynek során – többek között – leszerelték volna a hajó elleni robotrepülőgépeket (ezzel több hely jutott volna a repülőgépek számára), valamint korszerűbb elektronikai berendezéseket és légvédelmi rakétarendszert kapott volna. Erre a korszerűsítésre az Indiának eladott Vikramaditya²⁰ repülőgép-hordozón folytatott munkálatok elhúzódása miatt nem kerülhetett sor.

A BRIT HADITENGERÉSZET FIGYELMEZTETŐ LÖVÉSEKET ADOTT LE EGY SPANYOL HAJÓRA

A brit haditengerészet Gibraltárban állomásozó Sabre gyors járőrhajója áprilisban figyelmeztető lövéseket adott le a spanyol Guardia Civil²¹ egyik járőrhajójára.²² Az incidens akkor következett be, amikor a Gibraltárt meglátogató és annak vizein közlekedő amerikai Florida tengeralattjáró útvonalát a spanyol járőrhajó két alkalommal is megpróbálta keresztezni. A britek a figyelmeztető lövéseket jelzőrakéttákkal adták, így azok nem veszélyeztették a spanyol hajó személyzetét. Gibraltár szerint spanyol hajók – főképpen halászhajók – rendszeresen megsértik területi vizeit, de jelzőrakétták alkalmazására viszonylag ritkán kerül sor, az elmúlt két évben csak néhány alkalommal történt hasonló. A mostani esetben a britek fő motivációja a nukleáris meghajtású tengeralattjáró, vagyis a saját erők védelme volt. Spanyolország szeretné visszakapni az Ibériai-félsziget déli részén lévő területet, amely az 1713-ban aláírt utrechti szerződés óta brit tengerentúli terület.

¹⁹ http://defense-update.com/20160305_kuznetsov.html (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

²⁰ A Kijev-osztályú repülőgép-hordozó Baku néven állt szolgálatba a szovjet haditengerészetnél 1987-ben, majd Admiral Gorskov néven az orosz haditengerészetet erősítette 1996-ig, majd átalakítást követően az indiai haditengerészet állományába került. http://www.militaryfactory.com/ships/detail.asp?ship_id=INS-Vikramaditya (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

²¹ Civil Gárda – spanyol félkatonai szervezet, többek között a határok mentén járőrözik és tartja fenn a rendet. <http://www.britannica.com/topic/Civil-Guard> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

²² <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/05/royal-navy-fires-warning-shots-as-spanish-vessel-harasses-us-sub/> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

NYUGDÍJ ÉS SZABADSÁG A SZÍRIAI VETERÁNOKNAK

Az orosz kormány illetékes bizottsága jóváhagyta azt a törvényjavaslatot, amelynek értelmében a szíriai beavatkozás résztvevői számára biztosítják a veteránstátust.²³ A Polgári Társadalom Fejlesztési Tanácsa 2015. október 1-jei ülésén – egy nappal a szíriai beavatkozás megkezdése után – az orosz emberi jogi ombudsman vetette fel elsőként a javaslatot, majd egy hónappal később Putyin elnök intézkedett a törvény kidolgozására. A veteránokról szóló szövetségi törvényt Borisz Jelcin akkori orosz elnök 1995. január 12-én írta alá, amikor már javában folyt az első csecsen háború. A törvény 13. pontja alapján a veteránok az államtól havi juttatást kapnak, nyugdíjat, segélyt és kedvezményes egészségügyi ellátást. Emellett az államnak biztosítania kell számukra lakhatást és kompenzálnia kell a kommunális szolgáltatások díját. A veteránok jogosultak adó- és nyugdíjkedvezményekre, szakmai képzésre, a rendes évi szabadságon felül 15 nap pótszabadságra és ingyenes temetésre. Az orosz közösségi oldalakon levelező veteránok szerint a már több mint 20 éve érvényben lévő törvény előírásait gyakran nehéz érvényesíteni a bürokrácia miatt, nehéz hozzájutni a kedvezményekhez. Putyin elnök utasítást adott egy vizsgálat lefolytatására, amely meghatározná, hogy milyen nehézségek vannak a veteránstátus megszerzésének folyamatában, és milyen intézkedések szükségesek a problémák megszüntetéséhez.

MONGOL–INDIAI KÖZÖS GYAKORLAT

Április végén, május elején „Nomadic Elephant – 2016” fedőnévvel közös mongol–indiai gyakorlatot tartottak Mongólia területén.²⁴ A gyakorlat célja a két hadsereg közötti interoperabilitás fejlesztése volt a terrorizmus és a felkelők elleni harcban. Az idei gyakorlat volt a két hadsereg 11. közös gyakorlata. Indiai részről a Kumaon ezredből egy szakasznyi katona és két megfigyelő, a mongolok részéről mintegy 60 fő vett részt a gyakorlaton. Az indiai katonák bemutatták az épületek megtisztítását, a tűszok szobából történő kiszabadítását, a mobil ellenőrző pontok felállítását és a rögtönzött robbanóeszközök hatástalanítását. A két fél összemérte tudását a sport területén, valamint a fegyver nélküli harcban is.²⁵

FELHASZNÁLT IRODALOM

http://defense-update.com/20160305_kuznetsov.html

http://defense-update.com/20160329_m777er.html

http://defense-update.com/20160411_s300_iran.html

<http://theiranproject.com/blog/tag/iran-bavar-373-missile/>

<http://www.britannica.com/topic/Civil-Guard>

<http://www.defensenews.com/story/defense/international/europe/2016/04/30/finland-risks-serious-crisis-russia-if-joins-nato-experts-warn/83745742/>

<http://www.gazeta.ru/army/2016/05/11/8225723.shtml>

²³ <http://www.gazeta.ru/army/2016/05/11/8225723.shtml> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

²⁴ <http://www.indiandefencereview.com/news/indo-mongolia-joint-military-exercise-nomadic-elephant-2016-commences-at-mongolia/> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 11.)

²⁵ <http://www.ssbcrack.com/2016/04/9-key-points-of-nomadic-elephant-the-indo-mongolia-joint-army-exercise.html> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 16.)

http://www.gpsdaily.com/reports/India_gets_homegrown_satellite_navigation_system_999.html
<http://www.indiandefencereview.com/news/indo-mongolia-joint-military-exercise-nomadic-elephant-2016-commences-at-mongolia/>
<http://www.isro.gov.in/launchers/pslv>
<http://www.janes.com/article/59885/french-army-leclerc-upgrade-gets-under-way>
<http://www.janes.com/article/59903/turkey-opens-military-base-in-qatar>
<http://www.janes.com/article/60093/iran-parades-s-300-components>
<http://www.mapsofworld.com/saarc-member-countries.htm>
http://www.militaryfactory.com/ships/detail.asp?ship_id=INS-Vikramaditya
<http://www.pica.army.mil/Picatinny/about/default.aspx>
<http://www.reuters.com/article/us-qatar-turkey-military-idUSKBN0TZ17V20151216>
http://www.spacedaily.com/reports/Iran_equipped_with_Russian_missile_system_defence_minister_999.html
http://www.spacedaily.com/reports/Irans_Khamenei_says_US_lifted_sanctions_only_on_paper_999.html
http://www.spacedaily.com/reports/US_Congress_Committee_votes_to_double_Russian_rocket_engine_procurement_999.html
<http://www.ssbcrack.com/2016/04/9-key-points-of-nomadic-elephant-the-indo-mongolia-joint-army-exercise.html>
<http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/05/royal-navy-fires-warning-shots-as-spanish-vessel-harasses-us-sub/>